

ववहृणावतं ब्रह्मानीमस्य विद्ये वो विधुजपा कालं म. गं उदुत्तमं
वहृणावापानस्मद्धा धम विमध्यमं अथावयमादित्य प्रोत्तवानाग
सो अदितये स्यात् इति तोरणे परिनिधाने अथोत्तरे नवलिदानम्
ॐ अग्न्याया पाहिवीत गगना नो हव्यं दत्तं नो हाता सत्सि वदि वि
तिसामवेदं पूजयेत् सामवेदस्तु पिंगक्षो जगत्तु जगत्तु जगत्तु जगत्तु
विष्वेद्रुच्य कृत्वं मे मये भवेत्तिसामवेदं ध्यात्तु न न न न न न न न न न
मया यत विप्रो यदृते हृत् धर्मं हते विवाश्रुते १ प्रोत्तमं प्रथमं
आस्तस्य पूर्वदेवधो अस्तस्य नाभिः पूर्वदेवधो यो मोदयति स
देवमाया २ अस्तस्य मन्त्रमदंतमधि पूर्वमजिरामि ध्यात्तु न न न न
स्तुत्तरो यो स्मान्दृष्टियं वव वव वव वव वव वव वव वव वव वव वव
कर्षमघवृत्तं इदं नृत्तं ३ स्वदिष्ट्या मदिष्ट्या यव स्वसोम धारया
दिष्ट्या तव सुतः ४ गावो निवृत्ता यजितो र्वत्तं कर्म किं ताः ब्रह्मणा
स्त्वोशतं कर्तुं इदं शमिवयेति ५ कस्य नृनेतस्य कामतानां मनामदे
वादे देवस्य चोमक्रानो मद्या अदेतये पुनर्दति पितरं च दशेयं मातन्
६ इत्यादि जगत्तु जगत्तु जगत्तु जगत्तु जगत्तु जगत्तु जगत्तु जगत्तु जगत्तु जगत्तु

एषाविद्या न सतश्रयो निमसतश्रविव १ इति पताकोक्तैः ॥ ॐ सतो भुवन
स्य ते यस्य सत्ययो विश्वस्य भुवनानि वेशयोऽस्मान् देवि मे च वपं द्विष्य इति
पायसवलिदानं श्राव्यां ॐ गणानां त्वेति गणेशं संपूज्य ॐ नमोऽस्तु रुद्र
भ्यो ये अंतरिक्षे येषां चातदृषवः तेभ्यो दशग्राची देशदक्षिणादशप्रतीची
देशो ह्यः तेभ्यो नमोऽस्तु ते नो वंतु ते नो वतु ते नो मदयंतु ते यं द्विष्योपश्रु
नो ह्येष्टितमेषां जंभेदध्म इति मंत्रावाहः ॥ दत्तविदित्तरुद्रा संस्थाप्य
तेभ्यो वलिंदत्वा ये केचित्त्रिहस्तो केषु आगता वलिकंक्षिणाः तेभ्यो व
लिप्रयष्ट्यामि नमस्कृत्य धनः धनरिति ईशायां सर्वेभ्यो नम इति व
लिंदत्वा चामेत् इति मंत्रं पठ्या ॥ अथ गुरुर्महावेद्यां सर्वतो भद्रदेवताः
सामान्यप्रयोगोक्ता आवाह्य संपूज्य स्वकुंडेऽग्निं स्थापयेत् ततः सर्वे वि
होतारः तमेवाग्निं स्वस्वकुंडेऽग्रण्येषुः ततो गुरुः प्रसादांतरांशायां नै
र्ऋत्यां बाहस्तमितवेद्यां चतुः षड् देवताः वासुदीवे सामान्यप्रयोगो
क्ताः शिष्यादिदेवताः आवाह्य संपूज्य तेभ्यो वलिंदत्वा कुंडेषु स्वस्वशा
स्वीयपूर्यगोत्तरयोत्तारः प्रतिदेवतमष्टोत्तरसहस्रमष्टोत्तरशतमष्ट

4

रायचमयस्तु रायचमः शिवायचरावतरायचेति श्वेतध्वजपताकालं
 भः ओं तमीशानं जम तंस्तस्युषस्यापतिं धियं जिन्मवसेह महेव वंरुवा
 नो यथा वेदसामसद्यधेरक्षिता पायुरंरध्वः स्वस्त्यदति श्वेतध्वजपता
 कोशेषः गवेधुकवलिदानं निर्ऋतिवरुणयोर्मध्ये अन्तायनमदृत्य न
 तमावाह्य पूजयेत् ओं नमोस्तु सर्वेभ्यो ये केचपि विधीमनु ये अन्तरेक्ष्ये
 दिवितेभ्यः सर्वेभ्यो नम इति मेघवर्णपताकालं भः ओं तद्विष्णोः परमे
 पदं सदा पश्येति सरयः दिवीवचसुरायतं तद्विष्णो विषण्यवो जाग्रवासः
 समिधते विष्णो र्यत्परमं पद १ इति पताकोच्छेयः ओं विष्णोर्नैकं वीर्योणि
 प्रयोचंयः पाथिवा निविममेरजा शुं सियो अस्तु भायदुत्तरं सद्रस्यं वि
 चक्रमाणास्ते धोरुगायः इति पायसवलिदानम् इदं शानवोर्मध्यवृत्त
 णेन मइत्यावाह्य पूजयेत् ओं पद्मादेयं हे उ नं देवा सह श्रक्तमावपं अस्मै
 वयि कीणावह इषमूर्जं शतं क्रतो १ इति रक्तध्वजपताकालं भः ओं ब्रह्म
 यस्तानं ग्रथं मं पुरस्ताद्विधीमतः पुरुचो वेन आवह सवु धिया उवतो अ

[illegible]

संज्ञेय
प्रतिष्ठा

विंशतिमद्योवाप्रत्येकं समिति त्नाज्यैः कं२ संखपाविभज्य जुहूयुर्नाम
 मंत्रैः ततः पंचसंखपा पंचविंशति संखपा वा विल्वे सदी जैवा वास्तो
 व्यते प्रतिजानीहि यस्मात्तावे शोऽनमी वो भवान्यदे महे प्रति तन्नो
 पुषस्वशन्नो वद्विपदेशं चतुष्यदे १ वास्तो व्यते प्रतरा न राधि गयस्या
 नो गोभिरश्वे वारिद्रो अजरस्ते शक्ने श्यामयिते वपुत्रा न प्रति नो जुषस्व
 वास्तो व्यते शमया संशसाते सदी महिराण्य पागतु मत्पादा हि द्वे मउत
 यो मे वर न्न हृदयं यात हस्मस्तिभिः सपानः २ अमी बहवास्तो व्यते स
 वा विश्वारूपा एष विशन्तः सखा तु से वर धिनः शुभगं शुभं ४ एते
 मंत्रैर्गर्तं मृदे व क्षयेत् मृदस्माधिके शुभमिति चरत्वा अघोरं भ्यो
 यघोरं भ्यो घोरं घोरं तरेभ्यः सर्वेभ्यः सर्वशर्वेभ्यो नमस्ते अस्तु रुद्र
 वेभ्यः १ इत्याज्येनाद्योत्तरसहस्रमद्योत्तरशतं वा वास्तु मर्मसंधानाय
 जुहूयुः ततोऽक्षो घीपावमानस्तुताभ्यां सुखासादं संवेष्ट्य पारतो
 जत्ने दुग्धयोः पृथग्विष्टिन्ने धारयत्वा पूजितो हैमी वास्तु प्रतिमां

6

पञ्चमभागे मृत्तिका गोमया गोमूत्रे भस्माग्नि तप्यं च गन्धदीपद्वयं
मधुशर्करा मृत्ता दशकलशास्त्रुर्दशमुद्रजलकलशा मधुशर्करा च त्रि
शतकलशानासादयेत् तत्रैवं च सुव्यक्तं नाम तानि पञ्चसु जल
पञ्चसु पट्टनवकषायः एकमात्रं ध्वजेः जलेः सौवर्णं जले नृगोष्ठ
गोदकं न ध्यायेः ह ह ह ह्रि देः सौवर्णं धिभिः पञ्चपट्टनैर्न सत्यैर्
कापीश्वराणि हेषु दशमुद्रजलमाः यत्रो कलशेषु धाती पवित्रे पवि
सिच्यते उक्थ्यै मे सेषु वर्द्धते अतिसोमं गोमया तैलं नमोजसे दिवं त्र्यो
कपालाभावाहयेत् स च यो कलशे स्थिः न न स्याद्याः स ह्यमवला सु
गंधतैलं पव चूर्णं मुद्रतं नाथं आभनं कुपुं धिज्यो मासां दशमा
वेत् तदस्ते तीर्थादिक कलशाः सवे दशमः सति त्रिजलं नवा
शयः पञ्चमानस्य दूरितं पुकारकाः गुणैश्च मनसैव गोदावरित
स्थीनः संधुका वेरी तुलनेऽनं सुनिधिं कुरु रत्नादि तीर्थोभावाह
येत् ततः सपञ्चमानः आधयेत् सति स्यादित्वा प्रतिमानि मीरि कषा एव
धादि देषानि रासायं घृतं तिलैर्वा होमं करिष्ये तिस्रः कषा च मागंते

भा. स. ह. म. ज. त. श. क. म. क. टी. ग. ता. म. स. उ. प. लि. प. ३
विधि वदति स्यात् ३

नैव विन्यसेत् अथ श्रुत्या न च विशकलसना सारं वातं प्रवृत्तं रसक
 पचा मृतादि पंचसुजले पंचसकथायः हिरण्यमर्धं सप्तवर्तनीयं तापजा
 तः पतिरेद आसीत् सदा धारः पुनरिध्या मुतेष्वा कस्मेदवा यद्विद्याविधौ
 यः प्राणतो निमिषतो महेत्वे इडाया जगता वस्वय ईडाया विषयपदः चतु
 र्मादः कस्मेदवा यद्विद्याविधौ मरुतं प्रायः पदा पदं स्य विद्या उपरस
 तं प्रसिद्धस्य मृत्युः कस्मेदवा यद्विद्याविधौ मरुतं प्रहो वायु यवीचन इ
 मं पदं मिमीक्षतां विपश्यतां नो भरी प्रमिः ४ इमं पदं प्रस्थार माहि सीदं मुनि
 रमि संति शत्रुः आत्मा मग्राहक विसृज्या वा त्विना राजद्रव्य विद्यामादयस्त
 वृत्ता सय पृथिवि विस्तृतं परात्मा तम हता विस्तृतं न गच्छतु मः सवृत्ति
 तादृशतारवीपो अयसेधशत्रु न द्वि श्रुत्वा न प्रसुप्तं वा तवे आत्मानं विद्याने
 वापयन्नाति विद्वान् सपोध्यस्तं तु दुःखं तामः नो भ्रापयन्नेन वा तं विधिस्त
 याते अनेदं सीपात्तु सेहि मासे हात्मानं अद्वा वरु निहन्तास्मिन् नर्मा
 उरु ति यस्ते भूला पुत्रे मा सीदवा स्वामी जी जात वेद भुव आनयमानः
 तन्न भवति ५ इति विधिः ५ ॥ ५ ॥ कश्चिन्न भवेत् ततो न भवेद्याः

7

शोभा च नर्मदा च महानदी द्वि विष्णोः प्रतिरूपा च तौ नंद च विष्णुतां
 रत्नोपावेशवती देविका वैष्णवा च या ७ आत्रेय गंगा वैतरणी काश्या
 हादिनि वर्पिता नदी च तन्वासा कल्माषां सिनी तथा ८ वैशिष्ट्या
 मयाया च सिंधु वल्मीरुणी तथा ताम्रा चैव त्रिसंध्या च तथा मंदाकिनी च
 गच्छा लका की च पाग च दुर्गुमान कुली तथा नीलगंधा च बोधा च पू
 णी च द्रावाणि प्रभा १० प्रमोदं प्रभा संजने सिंधु पृच्छर तथा आवा ३०
 णि भारेल भारभूत वला कुले ११ हरिश्चंद्र पंगु हां मध्यम वे श्वरं श्री पव
 त्समाख्या तं जलेश्वर मतः परं आत्त के श्वरं चैव मः कालं तपेव च
 केदार मुक्त मंगुलं महा मेरु मेव च १२ गणपतैव कुश क्षेत्रं गुह्यं कनक
 तथा विमलं चंद्रहासं च माहेंद्र भीम १३ ब्रह्मा दंड कोटि
 श्रविभुक्तं महा लयं गोकर्णं भद्रं च हेमां १४ स्थानमस्य १५ ध्यागता
 हां दिशं च कर्कोटं मंडलेश्वरं कालं जैव नं चैव १६ वदार्चनं तथा १६
 कं कर्णोतये हस्य लेश्वर मतः परं एता नयः सार्था निगुह्यते जलितव
 तः १७ तानि सर्वाणीकं भस्मि न विंशं तु ब्रह्म शासनादिति मंत्रे एतीया

तथा १

महक

ज्ञानादेवमंत्रेणाज्या इति रातं नंदत्वा एतत् इति क्त्वा अतिमो क्रोः समा
 ज्यं मधुष्टं मधुगेन देवस्य एतत् मधुक्ता सैव मधुचक्रधो नंदत्वा एतत्
 क्त्वा एतत् मधुचक्रधो नंदत्वा एतत् मधुचक्रधो नंदत्वा एतत् मधुचक्रधो नंदत्वा
 मत्स्यमंड यमानवेत् तच्च गुरुदाक्षिण्यं धर्मकं लेभिः २२ एवामदेव
 मद्रपश्येमात्तिभिः यजत्राः स्थिरैरंगु २३ २४ सप्तत्रयमिः व्यसमदेवहि
 तं यदा पुंरतिगच्छु त्वदेवं ध्यासेन विनिवृत्त्यै कल्पितवत्कनश
 व्यंत्यदिशयादिसाहितं वत्सर्गदेवसमादे २५ यकार कृत्वा स्थीतीमाक
 वं त्यजो ध्यामधोः पुरीसात्मनामंसगो कर्णं नर्मत्वं हरत्वा तीर्था चेत्या
 निष्कं मोत्स्य निवर्तुं तस्य शासनात् २६ याह्यसो जासीवर्ज्यहस्ताशसि
 प्रभाभागाधुत्सु रिज्ज्येयं गंगायावप्रणाशिवा २७ नीत्वेत्यनंदत्वा एतत्
 मायान्तर्हस्तो जेक्षणास्त्यायुतममुना देवी कृष्णमात्रास्यतात २८
 प्राचीसखतो ध्यापयवेत्समीगोतमोतथा चामेत्ता चंद्रभागावत
 पूजिह्वीतया जेवका चरातु श्रुक्ता निवासुप्रधातया किंसा च वि

क. म.
११

शिवं इति कथायस्तान् गायत्र्या सुदृगामत्र्या तत्पुरुषाय वे नमः
होवा मधी महि न्नो सुदृः प्रचोदयात् जो मन्त्रो मन्त्रो नमः अदा पंदुरादा
प्रोक्षितं यथा करो विगी इत्यसि सर्वगंधानां तामिह पदं प्रेक्षि मपिति नो म
यस्मिन् नमः भानस्तो केतनये भाव आ पु विमानो गेधुमानो अप्ये पुरिह
मः मानो वीरान् सुदृ भगि नो ह भि व्यंतः सद्यमि च्चां ह वा महेति भस्म
नमः गायत्री मे न्नेति गंधदारेति गंधतोः मन्त्रो नमः तत्पुरुषाय वे नमः
येः स्नानम् नमः संभवे च मयो भवे च नमः संकल्पय च्छं प्रकृतं स्नानम् शिवाय न
शिवतः यच्च इति प्रथम कलशे न स्नानम् तसः शुचि पतवः रतः सः सद्भावे
हि मन्त्रं दातुं यिदु रोग सत् नृषदा सद्व्यो मसद जाग जातिज आदि जातं जहत्
तत्तद्वि नो य कलश स्नानम् पातं सुदृ शिवात नुराजो स पापका शिनि तया नस्त
तम पा गिरिं ना भि वा के सी हि इति मिति य कलश स्नानम् विद्महे र्मा र्मा दमसे विद्महे
धन्वे स्या विद्मो ध्रुवो सि वै रमेव मसि विष्म वै त्व इति चो वि कलश न स्नानम्
अथ यज्ञाने प्रथमं पुरस्तादि सोमंतः सरुचो वे न प्रारः सधधा उपमो अथ
विशं शातः श्रियो निमसतश्च विद्याः ५ इति पंचमं कलशं न स्नानम् शिवाय नमः

[illegible]

प्र. म.
१३

७

इतरस्यावेद्यां भद्रासने देवं स्थापयित्वा कनेशेन समुद्रज्येष्ठस्य त्रिलोक्यम
त्युक्तायं त्वनिविष्टा नाः इन्द्रोद्यान् जीववर्मा रादतो अस्म
यिन्वमानाधिवादेन रासवदा भवतु सर्वान यो अस्मिदा भवतु
इति मंसे त्रेण सस्त्राय सपु ज्य देवांस्तोता मे धिदत्वा
गार्धपेत् नमस्ते सुशरा निप्रकृत विध्वं कर्मणः प्रभावितो हो वज्रा
हो नूतु भनमो नमः त्वयि संप्रजया मांशं नारायणं मनः प्रहृति हो व
देवो धर्मं कृदियुक्ता सदा भवति सतो देवस्य दक्षिणं हस्तं प्रतिमावितंति
मात्रं मूर्त्तौ सन्नैकानि रूढं जननं प्रवृत्ता इदं नो च धर्मं ते वनायं पुंमंत
श्रशक्त नमो नमो देवस्य मांशं नारायणं सुमतिं चिदिनः पुद्गलं दत्ति
वर्णं विवर्णं देवमिदं सुवर्णं इति मंसे त्रेण नैधीयात् सर्वे सत्ते
मयं शांतं परं ब्रह्म सनातनं तामिवां लं करिष्यामि त्वं यो भवतु नमः
इति पाठित्वा चतुर्भिः कलशैः स्थापयत् इदं मां प्रवहं यत् किंचिद
रितं मां पियदाह ममिदं ह्यवलाशो यतो नृतं भ्राता अर्था अर्चनं
रिषं सैनसमं मम पयस्वान्नं आगृहीतं मां संतुजं वचंसा दत्वा
येन स्त्री नं जावदी वि अर्चनं चारियं सैन पयस्वान्नं आगृहीतं मां संतुजं वचं
सारं इति चित्ता येन नानं ॥ १३ ॥

[illegible]

स्य कामाः इत्युदके न स्नानम् प्रक्षाल्य यन्त्राय सावहसमता तु तुर्वाणिः धि
 यं धियं तो भेषजोऽथर्वधः धि यजि न्वमवसेह महेवयं इति वस्त्रां संपाद्य सु
 मं धत्ते लेना भयज्य पुं यदा दिवमुमुवानः स्त्रिंशो स्नानो मला दिवपूतं पवित्रेण
 वीज्यतापः शुद्धं तु मे नमः इति यवशास्त्रिणोऽस्य चर्या मरु रवित्वे चर्ये ह
 वत्येनं कुमांते पाते रूद्रा मि वा न न रूद्रो रा पाप का पि नौ त पा न सु वा प्रांतम
 या गिरि प्रांतो मि वा क गो हि इति सं त्रेण य च कर्द मे नानु लि ये न्य च क
 ई म सु क सु रि का वा दौ भा गौ द्वौ भा गौ कुं कु म स्य च चं न स्य त्रयो भा गाः
 शानि न सो क रा वहित तो त्रय मां स्या तु सि ष्य मा न सो के त न ये मा नः १ प्राय
 पि मा नो जे षु मा नो १ प्र ष्वे षु री दि ष वी रा नु दू भा मि त्रो व धि र्द वि ष्य रः
 स द मि द श ह वा म ह १ प्र त दि द्युः स व से वी ध ए म्भो न भू मः कु च गे गिरि
 ष्य प स्या रू ष्मि त्रि ष वि त्र म णे ध्व धि द्धि यं ती भ व ता ति चि श्वा इति क त्वा
 क पे त्स्ना पा यि त्वा त्वा पा न सो म म मि द्र प्र फा हि क ल्या णी जी यो सु द णे ज्
 हे ते प पा त्रा र थ स्य व दू तो त्रि धा तं वि मो च तं वा णि नो दा चि ण ष
 न इति पं चा म्भ ते न म्भ पं रा जा व रु णे न म न्य तां वि प्रा य या वा जि ना
 सूर यं तु मां गो मि वि श्वा मा द यः सूर यं तु पू यं स्व ति मिः स पा

[illegible]

प्र. ५.
१५

पा १

पञ्चां पृथ्वं पञ्चमं त्रेषु दत्तं इति सिद्धं कृत्वा दत्तं न स्यात् न काल
 पृथिवी मन्तरिहो नो देवो ॥ १ ॥ पञ्चमो ॥ प्रलुपिवादि
 पाः ३ द्वयोः ॥ १ ॥ प्रकृतः विश्वतः परिधातु विश्वतः कालिः
 भूतिः सा त्पुद्वै कलकेटका न तं पाः कलमी यो फला ॥
 पुष्पाश्च पुष्पिणोः बृहस्पतिः कलास्तनो मे बल ए हः
 इत्यथ कलकेटका दत्तं न स्यात् हि दत्तं ॥ १ ॥ ॥ नमवर्तना
 मे भूतस्य जातः पतिरेव ॥ १ ॥ इति तदुदाधादयं पृथिवी
 पा ॥ तं मां कस्मै देवाय हविषा विधे ॥ इति सुव ॥ ॥ दत्तं
 कलकेटका न स्यात् न हविषा तिदिमा ॥ १ ॥ ॥ हविषा देवो
 त्पञ्च रो हविषा धं ॥ १ ॥ विवा सति हवि आ धं ॥ १ ॥
 सूर्यः ॥ १ ॥ तर्वा पद ग हस्य सदसि मा दण मि तु म्पा य
 पलुत्ती नीः सुमे मा ध तं धू रि ध नै या सं इति गो ॥
 गोदक कलकेटका न स्यात् न धात्व मसी धि नृ देवा ॥

१४
५५

प्र. १.
१५

थिकलशेनस्नानं घटयती प्रवृत्ता नामाभिष्टिपा ऊर्वमिधुधुपेसुपेससाद्या
 राष्ट्रादिवीदरुणाः न धर्मिणाविक्रमिन्ते प्रजरेभिरितिसाः इति धर्मक
 लभोयस्नानम् पयः पृथिव्यां पयः श्रावधीषु पयो दिव्यातास्ते पयो धा
 पयस्वतीः प्रादिशः संतु मय इति इक्ष्वाकुसकलशेनस्नानम् देववर्हियन्
 वृत्तिभावभूयस्येश्वरी संगमतीषु मूनाचिकीतुमीप्रथमापज्ञाना एते स
 वेदकलशेनस्नानम् स्वादिष्टयामदिष्टया प्रवस्वतो मधारयद्भुयमा
 तवेसुतः इति दुर्वादकलशेनस्नानम् सरस्वतीयोन्माः अग्नेयोन्मा विष्णु
 नानेसवने सुप्रवाच्यायाच कथं न च वानिं दमुन्यते इति दुर्वादकलशे
 नस्नानम् पुनः दशभिः कलशैः सपत्न्यैः कृपा लदेवतैः स्नापयेत् त्र
 तारमिद्रा मेति इति कदवपष्टवकुंभोदके नस्नानम् त्वन्निः श्वेवस्तरा
 स्यमिदं नैवत्योदोः वयासिसिषाः पाजिहोदहितमः शोस्त्यनिवि
 र्वादे वाधेः प्रवृत्तः सरस्वती इति एतत्कलीपस्वकलशे
 नस्नानम् सगन्धपेष्ठाभमभयं रोगान्तिपाहिन्यक्षत्रेयमघेति राजा मसि
 नैवमभ्यासिचत देवास्तदस्य चित्रं हवमायज्ञातः एतजं वपुः कलश
 नस्नानम् अस्त्यन्ते पतमानस्याभिदासेन सेत्यातस्कस्मान्वयि नम

12

अथ यत्कृपा नायाथा व्यानायत्वाः एदीर्घमृत्तुः सीति मृत्तुः पंचादेव सवि
तर्हरण्यपाणाः प्रतिगन्तुत इति धान्ये दाने ब्रह्ममन्त्रं मन्त्रं मन्त्रं मन्त्रं
द्वारा ज्ञानसादेव शता प्रयाह विधा हा मन्त्रं मन्त्रं मन्त्रं मन्त्रं मन्त्रं मन्त्रं मन्त्रं मन्त्रं
स्पृहीतस्वयां दक्षिणहस्त धारक लोचनस्ति नमः वादिन्याः प्रोपधि यदी जत उव
नो नित्ततश्च वनस्य तीषु अजिह्विद्व नौषधयः पूर्वजा ताति परित्सवभूय इति
कतौ तौ यो यो जतौ नस्मानम् नमोस्तु सर्वभ्यो ये के च पृथिवी मनुयन्तां त्रियोद
पुतंभः सर्वभ्यो नमः इति पंचपदयोदकेन स्त्रान् - प्रणोदनाः त्रिः सो या
सः चेतसो देवी रजा तावहाः ते यत्तं पांतरजसं पुरातनं सर्वतस्तस्य
प्रतस्तस्मि इति अश्नन्नायक तसेन स्त्रान् इति नमोः तं इति तौ यो यो
तसेन स्त्रानम् पुनरपि कलशे पूर्वकाल्यते समुद्रसंज्ञिते स्त्रान् मयोरक
पानश्चिनाः प्रभूवदुति सदावृधः सखाः कांयासाच श्रुया रमा इति तौ
रोदकलसेन स्त्रानम् - तप्यायत्यसं मेतुति विद्यतः सोमैरादयं मयसा
पस्यासंभवे इति कारक मन्त्रं स्त्रानम् दक्षिणे चो विरागं रका प्रमो जियार
स्वसंवा जिनः सुरभि ने मुखा केशाः प्राण प्रायुजिता रियत इति

ममसाक्षात्सादृश्यान्मोदेवीनिर्गतेनुभूयते
वृद्धाणवन्दमात्रलक्षणस्य जमागहसि
प्रीतोपि इति मयध्ववकुलपोतस्तान्नवकायेतद्विमाननिमित्तको
यस्यतममीषिणः मद्रागति सुमति केहि न इति का
यथं को नवतेतवमेतत्तु नुविभूतः प्रजापति
केनलानं नमो प्राते जरांस्तु पत्यतिर्धे
देहसामसह्यैः क्षितावायं रद्वस्वस्ये इति विद्वपतव कलशानलानेन
मोक्षसर्गभ्योयेकचण पिबोमनुये प्रतीरे नृयेदिविते ससर्वभ्यो नमः
इति नागपद्मवक्त्रोस्त्रानं वर्यं ज्ञानं इयमं पुनस्तु दिपो मतिः स
चो वेतप्रवः सवुद्धि पा उपमा स्य विरुः सतः प्रयोतिन सत प्रवि
वः इति पद्मव कलशोस्त्रानं नमस्तु मंगलद्यौषैः ननु भिक्वलत्रो
नेकेन वाकुंते न देवस्य पयिता स गधिना स तैव स ए पयिस
ज्यति म्रतम च्छते विंती सुखो विरुजो हस ड विप्रते मालस
वाहुभ्यां नमो सते दनम या नय विवी जनपद देवकः

२१

पलाण
५४

14

भूमौ स हि राव नि प्रा कल सं आ पो दे की रूप क पे य त्र गा वः वि वं ति नः सिं धु यः क
 हृ दिः र ति प्र ति ष्ठा य आ य ष ष्ठ स ते नो नि ष्ठ नः सो ष ष्ठी यं भ वा वा ज स स ग ष्ठी
 ति मं धु त वि ष्ठी दे व मं धु पा ते रु द्रा णि वा त नू र चो दा वा प का णि मो त वा न ष्ठी
 म वा णि दि शं ता ष्ठी क णा दि इ ति तै त्त स र्व ये रु प ति ष्ठी जं धा दी ना अ भ्य र्च दे त
 नै अ ती अ द यो इ ति वि ष्ठी ति क र्त्तु मं ज्ज ने धु पं द य च्छ व स ज्ज त प्र जा त त द स
 इ ति ए धो ति चित्र इ ति ति तं परि शर द णा त्र अ त्र दे व स्य क ह स्य ते परि तो स ज्ज जी
 व न स्य या अ जेः स्त्वा जा त्रि या या ज ग त्ये वर्त म्भ जे रा स्य वी दे व स्त्वा स वि रु प ज न र्द ति
 म त्रे ल क क ण वं ध न मि त्ये के त तौ दे व स्य पा द ना ति नः शि र सं वि ष्ठ तः चे त्तु उ त
 वि ष्ठ तौ म्भ वा वि ष्ठ तौ ह स्त ज वि ष्ठ त स्ता सं वा दु ष्ठा न म ति सं प त ने र्धा ना भू मिं ज
 न य दे व र कः इ त्या लं भ न म् त त स द्ध षि रा पा र्श्वे च्छ व चा म र व्य ज नं च रा ण दे श पा दु
 के पा र्श्व योः शान्ति क म्भो आ स न र्द व ता घ टा भ ष्ठी ज ल पा त्रा दि क त दे व स्य
 र त स्या प ये त्र त तौ मं स्म र्म ति ले दे व स्य परि तो र्च र्णः प्रा का र्त्त पं च त्वा मं ड षा दि ह न
 त्वा प्र ति दि शं लो क पा ले म्भो वि ष्ठा नि दे वा वं धु ना नि वि द्वा न् यो ध्य स्य तु ह रा ण मे नो भु
 वि ष्ठा ने न म्भु ति मि ध्ये म आ प्रा घा वा प धि वी अ त रि सं सूर्य आ ती ज ग त ल स्यु व ष्ठी
 धा दि प र्व कं वं ती द धा त्र भू तै म्भ ष्ठी अ व कं य ज म हं प र्व व धि मं ज्ज त्ते प र्व दि वा शि म्भो
 दि क् पा त दि ग्भू त वि ष्ठा ति दि क् द्धु दि सा र दि म्भ मं ज पा ले म्भो न म्भः र ति वं प्र ति दि श त त

इति प्रथमं धूरसिधुर्वधुर्वतं धूर्वतं चोत्तान्धूर्वयं वयं धूर्वमः इति धूर्वं च
 इति धूर्वमनसति देयं प्रत्यपते तस्य नोदयनमो वस्य तु मि लः प्रपद्यतां न तां
 न उज्जैनो धोहिदिपदेशं चतुष्यदे इति नेवे धं अत्र मनं प्रमत्ता पिधानमिति
 प्रथमं जलिमं नः सा म्ना ज्यं मो ज्यं स्वा राज्यं वै राजं पाद मे षं राजं महाराज्यं
 माहि यत्पम पत्यमं स मंतु यती ये तात्सा वे मो मः साद बाहु मः धाता प राधा
 य पि वो स तु दु पदि यं तायाः रा कर ज्यमिति प्रथमं जलिः आर्धं नो कृतं स्वा न वर
 ने वे धादि नं शिखि ने द चा त इति हेतु स्ता न विधिः प्र दे वं पुरुषं
 तेन तत्त्वा विज्ञपदे उति के निष्ट जेः द ति पत्यापनं शिवपदे उति व व्र ल रा
 त्यने दे वं पुरुषं स्वे म हेतु पप्रयं नु म रतः सुदानवः इह प्रा दुर्भो वा स चे इति मं न रा दे वं
 त्या व्य रं य मा रा प्य प्रा सा द दा हि शो वे न नौ य धा ग मं उधः प/ अ म द्वा दि आ कृ स्ते ने ति प्र
 वेश्य वे धाः प/ अ म द्वा दि आ कृ स्ते ने ति प्र
 दि श प्या अ स्ती य वे धाः पूर्वा दि दि दि त् वि द्म म ध त्प द न त्रि वि क्र म वा म न जे वा दि को
 ले षु श्री ध रं दं धी के श व द्मा दा मो द रं ज्ञ र ज ये र शै वा दि प्र ति ष्ठा वा नु न न रा
 म वा य इ ति श प्या नि वे श म बं सर्व श्री रा जे व म प ति रु द्म ग्री मं मा हा तं च ए व दि
 के मा त्प र ज ये र रतः श प्या या दे वी स्ता प ये ता त्रि मि र्वा दे व मा या प दे व स्य शै र दे शे

३० एणप्रवणे उत्तरा कालुनीभ्यो वामे हस्ताय हस्तयोः त्रिज्यै दक्षिणकुक्षौ मल्लायवा
 मकुक्षौ पूर्वो व्याडाम्भ्यः कटिपार्श्वयोः उत्तरा व्याडाम्भ्यो लिङ्गे श्रवणाय धनिष्ठाम्भ्यो
 वृषणयोः पतन्त्रिग्राम्भ्यो नेत्रे पूर्वो भाद्रपदाभ्यः उत्तरा भाद्रपदाभ्यः
 पूर्वोः रेवतीभ्यो - प्रश्नुनिभ्यो जंघयोः मरुत्तभ्यः कृतिकाभ्यः पाद
 योः ध्रुवावापताभ्यः संपूर्णभ्यः कठे मातृमण्डलाय पक्षिण्यो
 विष्णुपदेभ्यः पादयोः गङ्गावीथ्यै वनमालायां नापोभ्यो रोम
 कूपेभ्यः प्रगल्भाय पक्षीसुमोर्दक्षिणदिशः ॥ वैजयन्त
 मः पिरासि वैशाखाय मकुक्षे जेषाय हृदये - प्रावाद्याय प्रभा
 एण पस्तनयोः भाद्रपदाय उदरे - प्रश्चिन्ताय कण्ठ्याय कांत
 कायसर्गशिखीयुक्ताय कोषाय प्राधायनं ययोः फाल्गुणाय पादयोः संवत्सराय य
 पितृभ्यां यद्वावत्सराय त्वत्सराय स्वत्सराय ॥ इति दक्षिणो धातुत्रयदक्षिण
 न चतुर्विधवर्णनम् - साधयुक्तभ्यां लोभयुक्तां हारत्रेभ्यो स्थिभ्यः क्षणाय
 लोभयुक्तां साधयेनेदं हस्तोदरे कर्णोदरे दीपयन्निवर्तये कलये वादयो म

प्राचम्यत्वे मं कूर्क्यत् ॥ ओषधयविक्रान्तनेस्वस्ति विस्मये - प्रत्यदेवता वाग्नि
 वात्तनेस्वस्ति स्थापयः - अनेनालोतासहस्वमस्य नत्वातमस्य विंशतिरलोता निक्षेपेन प्र
 त्येकतास्तिर्नैः ॥ ५ ॥ तिः ॥ अस्मिन् कूर्क्यत् - अथाद्यौहृदये ललाटे दक्षिणपार्श्वे च
 भूपादयोः ॥ ५ ॥ दये चिः ललाटे इति प्राहृतिर्पुंसेत् ॥ अलालके आमुखे
 दक्षिणेनेत्रे ई० वामनेत्रे ० दक्षिणपार्श्वे ० वामपार्श्वे ० दक्षिणगंडे ० वामगंडे ० दक्षि
 णनासापुटे ० वामनासापुटे ० ऊर्ध्वदशनेषु ० अधोदशनेषु ० ऊ० र्ध्वे ०
 अधो ० अ० ललाटे ० जिह्वायां ० हृदि ० चक्षुषो ० नासिकायां ० दशनेषु ०
 ओजसो ० उत्तरे ० कटिदेशे ० हृदये ॥ दर्शनाभ्यां ० लिङ्गे ० प्रवामने ० दक्षिणाबाहौ
 तथैव धनं वामबाहौ दंडे ० दक्षिणजंघायाम् ० वज्रजंघनां वामजंघायाम् ० कर्णयो
 र्ध्वे ० सर्वांगुलीषु इति मन्त्रान्यासः ॥ निबंद्याम् ॥ दक्षिणावामनेत्रयोः भौमाय हृद
 ये बुधाय कंधे वसुधाय तले जिह्वाय शुक्राय शनैश्चाप्यललाटे राहवे पार्श्वयो
 र्ध्वे ० केशेषु रोहिणि भोजनं ॥ हृदये मण्डपे शिरसि आद्राक्षे ० शेषेषु उक्तं
 वेदेषु पुण्याय सुखे ॥ अस्मिन् वायेनासां मध्याभ्यो दक्षे ० सर्वांगुलीषु निक्षेपे

[illegible]

चेतरेभ्योवाक्यैः परपपरुर्द्धावत्रययोः नहकल्याचरतिरे उदमप्रनायदक्षिणा
 यनायनमः पादयोः विषुवतेनमः उर्वगिषु इति कालन्यासः ब्राह्मणावधुत्वे भावि
 पादयोः वैश्वामित्रो पुत्रायपादयोः संकरजभ्यः पादगे अतुलोपुत्रेभ्यस्तर्वागुलधि
 पुत्रोभ्योभुत्वे अजाभ्यः पदिकाभ्यः हस्तयोः गाम्यपयभ्यः अरएवपयभ्यः उर्वोः रवि
 बर्तव्यासः मेघभ्यः केशभ्यः नेत्रभ्यः कंठभ्यः अश्वभ्योऽमसु नदीभ्यस्तर्वागुत्रेषु समुद्रेभ्यः
 कुक्षौ इति तानन्यासः नृभ्येदापयिरसि पशुभ्येदापदक्षिणभुजे लातुवेदापयाम्रे तर्वागुत्रे
 पद्माहृद इति हावपरागुभ्योत्रययोः अथर्वो गितोभ्योनामो कंयसुत्रेभ्योः पादयोः व्याक
 रणायवके तर्कभ्यः कंठे। नीमांसायै निहं कोपट् छंदसास्त्रेभ्यो ज्योतिरास्त्रेभ्यो
 त्रयोः गीतसास्त्रेभ्यो हस्तसास्त्रेभ्योत्रयोः आसुवेदापयतमः दाक्षिणभुज धनुर्वेदा
 यवात्रे कोमरागुभ्योहृदये नीतिपास्त्रेभ्यो पादयोः वषट्पतंतायः अहोवाः इति विष्णु
 न्यासः दिवेन्द्र इत्यर्चलोकाय चंद्रलोकायनेत्रभ्यः अनिललोकाय घ्राणे व्योमना
 भ्यो समुद्रेभ्योदक्षिणोः दक्षिण्येभ्योऽप्यः इति वैश्वामित्रन्यासः तिरायगर्भापक्षिहि
 कुक्षायकेशिषु हृदयललाटे पश्चाद्यनुकुक्षौ अग्निभ्योऽकर्णयोः वैश्वानरायनु
 त्वे नहृदौ घ्राणे वसुभ्यः कंठे हृद्रेभ्योदंतषु लातुत्वे जिह्वायां पुत्रायदाक्षिणभु
 जे कुवेरायवामभुजे प्रहृदापदक्षिणस्तने विष्णुकर्णोर्वाधुस्तने नादायदाक्षि
 णभुजोः अथर्वो गितोभ्योनामो कंयसुत्रेभ्योः पादयोः व्याक

२०

१७

हृदये

आत्मतत्त्वाय नमः - आत्मतत्त्वाधिपतये विष्णवे नमः - हृदये शिवतत्त्वाय
 नमः - शिवतत्त्वाधिपतये सदाय नमः - शिरसीति - अथ गायत्रीयासः - सर्वस्वत
 वासं मुखयोः सगल्यकादिजघनयोः तु जानुनोऽव उवोरित्ये लिङ्गप्रणयोः धर्मादि
 शम्भो भोजिठरं दलनयोः वददद स्यलंठ धीवदने वता लुदशु हिनासिकाजिधि
 वधयाः योभूमयो माललाटे नः पूर्वदिशि प्रदक्षिणादिशि चोपश्रिमादिशि दउत्तर
 दिशि यामर्दि त्सर्वत्र नत्सवितुर्दये वोरणि यशिरसि भादिवस धीमहि कववे
 धियो योनः नेत्रयोः प्रवाद यातः अस्ति इति गायत्रीयासः - अथ मन्त्रासः - अथ गौरी
 लेपादवाङ्मन्त्रा गुल्फयोः शान्तजात्रोः वददधन्ता उवोस्ति नः जठरं दीर्घा पुत्राः
 वददधन्ता श्रीशक्तिकंठे गतारं वक्त्रं यवकं लानयो नेत्रयोश्च मूर्द्धनि मन्त्रि - अथ द्वाद
 शाधरणा नारायणस्य मूर्ति - यासः - अंलेश वायशिरसि ननाय परागापुत्रे वि मोभाध
 वायग्रीवाया भगो विंशय कंठे अविष्मवे पक्षे वमधुसुदनाय कुक्षौ त्रिविक्रमाय कर्मा
 वातातत्राय जघनयोः सुग्रीप्रणय गुल्फे वददधन्ता यो यदक्षितो वायधनायाप वामपा
 दवदामोदय वदक्षितो अंलनिह द्वायक दधे अविष्मवे नमः शिरसि अं व्रललेन
 नः शिरसि अं व्रललेन यकववे चक्रिले नमः अस्त्राये फट - अस्त्रहस्तयोः नमः श
 भवयोगाय ग्रीवाक्षितो नेत्रं विजयाय नमः सवित्री वा मनेत्रे चक्रिले चक्रहृदपाय
 विगलाक्षदिभु दत्तप्रणय मूर्ति लुङ्ग नमः सहस्रशीर्षा गुह्यो पुरुष हृदयं जंघ
 योः हतो वीरस्य जानुनो लिपादधं अवा ततो विहृदय रणयोः तस्मा प्रह्लादलो तस्मा

२५

CC-0. Lal Bahadur Shastri University, Delhi. Digitized by Sarvagya Sharada Peetham

मज्झिम

[illegible]

शुभ

राज

[illegible]

३
२४

२

तीव्रतनीशानं जगत्सु च स्यति धिपं जिज्ञेसु बसेदु मदेव पं प्रशो य पावेद साम यद
 धीरं देता पायुर दधु स्वस्तये इति वा युक्तं तिष्ठतः इष्टानस्य आनो नित द्विरा स्यतानि
 धिर धूरं सदत्त रिति मि सु पयं द्वि पञ्च वायो अस्मिन् बहू विविमा दप कष प्रपं पात
 त्वसि मिः सदनः इति वायोः वर्धसो मं भ्रते त व मन सने यु विम स प्र जा वंत स चे मदी सो
 म मनीये इष्टं मु भे इष्टं विमै सं तारा या दको दर मा ते कशे शसो द सं श्री वं द्मु विष इति सो
 म मने वे मा स दे व स अ भि त्वं दे व सु दू ते नु मो अ दु ग्ध इ व धे न वः इ शान म स्य जगत्
 त्व ई प्राः इ शान मि द्र ज ग त य यु त्त स्युः इति के ये स्य आ दि त्प्र त्त स्य रे न स्यो नो रि
 छा ति वा शरं परो धय ति च तैः इति विष्णु मर्तेः म गो न प्री त कु बरो ग रि ष्ट व स्य
 रि षु त्रि षु वि क्रा तो य ब्र धी दि पं ति भु व नः नि वि श्व तः इति वि ष म ले प ते भी म स्य अ भि त्वा
 दे व स्य वि षु स वि ना नि भू रा सु व प द्द्रं त न्य आ सु व इ शान स्य त तो वृ स स त्वा इ श ताम
 ते म स त्वा मा द व्या दू ति मेः ति लं य व वी ति त्वा न्ये क मे रा प्र तो कं नु रूपः त तो गुरु स्य
 प्य दे व ता लिं ग के न मं जे रा घ ते न ति ले वः स स दा त्वा श तं वा इ स्वा प्र रा दू ति दू त्वा दे व
 स्य द दे रा क रे सो मं स नि वे द्य पूर्व कं वि द्य ता दु त्य स कं म ल म ने रा दू त्वा दे व स्य
 पां दो षु सो त म ल म ने रा पु त्रो न स त्वा या दू ति क ए दे स स्ते न द धि दू त्वा दे व ता भि
 वा हा रा कु र दे दि रं दू त्वा दू त य सो म्य क ए दे म ध्या दू ति दू त्वा म दू नं वा हे रा कु र दे मि
 शं घ ता दि च त्वा स्यं दू त्वा ते ने व प्र रा दू ति दू त्वा दे व स्य सं वी गं स्य शे त् त तः क

३६
राम

३०
२५

अथ विविक्तलोचकं नैऋते मंत्रसाधितं पंचगव्यं बहुरो शम्भुदुर्वाश्च सन्त्यग्रे धूपलाशकवा
यपंचकं वायवे शंखपुष्पासुदवेनैव लाशनावरीकुमारैर्गुडचौवचाव्याधौतिश्रुलाहकं
सौम्ये वा। श्रीकादिसप्तगुडैश्चावकुं भोतिधाय दिरापवरादिरेणी सुवरीरजतस्रजो
चंद्राक्षिरामपीलस्मीजातवेदोममावह इतिकंभमध्यं कुंभानभिर्मम शेषानांधोदकपुरि
ता न्मलेमंत्रेणामिमं सत्प्रेणावेष्टा तर्वेतिरधस्तादूर्ध्वतर्पसादं पंचगव्येन प्रोक्ष्य मूर्ध्नि
नंदिवश्चैव त्मीकमदाविलिप्य समुद्रज्येष्ठा इति ईशानद्विकस्थेन मृत्तिकाकुंभेन स्त्रापयेत्
पश्चात्पश्चादशमनाः तदुर्वेणः १ इति प्रायश्चित्तकथायकुंभेन पयःसपिण्यामिति वासोने
पंचगव्यकुंभेन डोयां फलिर्नैतिनैऋतफलकुंभेन डोदंसं शुचिषट्शरत्तरेक्षसत्
धोत्तावेदिषदतिपि द्वीगाशतं नवह्रसद्वतसधोमसद्वजोरिप्रजा अदिजागितं व
तदिनि सौम्यस्यामलकुंभेन डोवेष्टोरतात्मसि विष्णोरेति पद्मकादि दृशकप्रवी
त्यकुंभेन डोसोमं रात्रिनिवरागमिति मन्वारामदे आदित्यान् विष्णुगुंस्तर्पे विस्र
एच वरस्यति मिति वरेण्यकुंभेन डोविष्णुतश्चतुरित विष्णुतो मुखो विष्णुतो दस्त
उत्तविष्णुत विष्णुतस्मात्संवाह्यं नमति संपत्तये द्यावापृथिवीजनपदे वराक इति
प्रायश्चित्तकुंभेन डोन्नमोस्तर्पेभ्यो वेकेच पृथिवीमनुये अंतरेक्षे द्विवितेभ्यः सर्वभ्यो नमः इति
मध्यकुंभेन डोद्विमापः प्रवदतः १ डोऽक्रवोऽक्रवोऽक्रव चरिषं २ समाग्ने च चैसा सजा
इकं स्थनं नूनं कृतमस्यामता नापुः क्रमेर्वयं प्रपस्यामता नापुः क्रमित्वा सूरनो नुमो ह

२२

मार्ग

२६

मे शिला प्रशु शिला पिण्डिका या वाहना निपरि वारै क देवं प्रवेदिकै नीममंत्रै विसंप्रज्य मु
 उल्लेखनिषाया वा वा धिवा सवेत् तानिमधुर्जने न भ्यज्य प्रत्ता ल्य संप्रज्य वस्त्राणा
 ख्य र्धनं निमापयिदि का चैतमं द्रव्या संधूयैत् तत्र विष्णु पितृपाप्यत्तादा हं द्रष्ट
 धर्मफलदं मे नमः एतानि यवा क्षतं गिह किरः शिखा कवचने नूतनं कनि पुंफ उंते
 वा वचन स मुदा य इति पिण्डिका यां वं तर्ग कानि न्यस्य सत्त्व प्रमत्ति न्नि यो प्रवेदिय
 तैत् तदा उं दी श्रीं हं हः पद्म लो स धरण्य नमः उं दी श्रीं दी दिव्य ते जौ धारिणि मुम
 गेन म इति मंत्राभ्यां मधिव सवेत् इति धिवा सनं यजमाना चा यदी रात्रौ जग सां क्यो
 ल् उं दी श्रीं विष्णु तन तस्या प्या धिवा सनं तत्र प्रसादं गैरा क शिती यदं मंडल म दत्तौ
 कृत्वा ते षप देषु स प्रधान्य पुं जान् कृत्वा जलु प्रगु जे का शी ति कुंजी ना दाय तत्र ज्वन
 वकानां मध्यमं मध्यमं कोष्ठं ज्ञात्वा तेषु कुं जान् मध्यमं मदी दिव्य निरा न्यस्य मध्यमं कुं
 भेश म्योद वरा ष्वष्ट्र वं पका शो कपला शू पुहन् गीधु वृद्धा प्रावि स्वा गुं नरु त्तम
 वं पुल व द्वा द श क सोमा य वन स्य न्य द्वा ता य नु म इति निदिपेत् तत्त पदं दत्तौ
 हवीं वरु हर्भ पिं जुल क्ते त शर्ष पाने तं त वंदन जा ते कुर म न था व तै मि नि द्य क क प द
 य व श्री दिति ल स व र्ण र ज न स मु द्र ग मि नो न दी कु ल म तै का भ म्म स स्य ह जे न य मि
 स प्र क मा ने वे स द्दे धी विष्णु कौ ता भृंग रा ज म क्षे य धी श मी श ता ब ले गू ड वी र्या
 म क मित्य स क पा म्ये ला ग ली क द ली पु गी फ ल नारी के ल बि ल्व नारं गी मा ल लुं ग म

२३

निसृज्यति मात्मा ततो बुधैः ॥ तलजं मध्योदरं न स्पृश्यत न स्पृष्टं शुक्नासा भवेन्नासाग
 वाक्कणोऽद्यते ॥ कुब्जलिस्मृतः स्वयं ग्रीवावा मलसा ऐकाः कलशसुशिशो जेयमज्जादि
 प्रसक्तं मेदश्चैव सुधा विधा त्रलेपो मांस उच्चते आस्थ निव शिला सप्त स्रायुः बीजादयः स
 तैः ॥ वज्रयो शिखरात्तस्य भुजा केशावकीर्तिता एव पुटं रूपं तं ध्यात्वा वमनसा हृद्यो दवा
 लादं प्रजपेत्पञ्चाङ्गं धूप्य द्धिभिर्भुजैः सस्त्रेण वदयेद्देवं वा सक्तस्यारि कल्पयेत् दवासादमे
 वमभ्यर्च्य वाहनं च गमं डपमिति ततः कुंडे ठौ वा तोष्यते प्रतिजानीदियस्मात्त्वा वेशो व्रतमे
 वो भवानः पक्षे मदे प्रतिनतो जुषस्व शान्ते भवद्विपदे संवत्तुष्यदे स्वादेति मंत्रेण ॥ अष्टोत्तरात् शुक्ल
 देवमंत्रेण च कुत्वा पराङ्मुखं तं सर्वं कृत्वा दिग्दर्शनं ॥ ११ ॥ त्मानं निवेद्य प्रणमेत् परस्वयं
 देवः प्रागेव प्रतिष्ठितः प्रासादश्च नरतुनसंवापित इतरं मंडपे कृत्वा पूर्वदिः प्राणायामं कृत्वा नंदे
 ष्च प्रतिष्ठात देवमंडपस्य प्रनर्त्ति गवर्णी दिक्कं कुपीत् तत्र गुरुवैद्यो नत देवनामंडलक
 त्वा वा सुदेवता पूजना गिप्रति साग्रस पूजा जपमा गोतरादहो मन्त्रादि वा सुपिठ
 देवता वा सुदेवता मेका शितिकं लशं स्थापना दीति कृत्या तैः प्रासादं दत्वा तं पत्र
 मानममो सैव्य प्रासादयत्स जदित्ये तावानेव विधिः ॥ पुष्पमंडपादुत्तरतः पूर्वकल्पितैः
 रागैः कलशं दिज्जतैः सपरिकर्यजमानमभिषिञ्चयेत् ततः ॥ अथ ये प्रतिपन्नो
 राय्यपत्त्यादिन्यरितो वा प्रासादोत्सागुत्तरं ॥ १२ ॥ गेकुपीत् तत्र ममस्य द्वाधुष्ट्रिष्य
 द्ममं प्रल्लेखकादौ वा द्दिनिमित्तं वलभिजगती साकारं परिवार गोपुर परिवार देवता लय
 सप्तलक्षं दत्वा तं कर्तुं ॥ अथ तत्रासापमुक देवता जीतयेत् ॥ १३ ॥ अथ गोपीति ॥
 अथ प्रवृत्तं निवेद्य देवतां प्रासादं दत्वा तं कर्तुं ॥ अथ देवतां प्रासादं दत्वा तं कर्तुं ॥

मन्त्राणां यन्मन्त्रोऽभिषेकस्तदाभरा इह जपाथ इत्युच्यते ॥ १ ॥ यन्मन्त्रोऽभिषेकस्तदाभरा इह जपाथ इत्युच्यते ॥ १ ॥
प्रातिवर्ज्यासंनयेत् ॥ २ ॥ जोदकप्रतिनैककलशेन जोदयामकलशेनैव ॥ ३ ॥ यन्मन्त्रोऽभिषेकस्तदाभरा इह जपाथ इत्युच्यते ॥ १ ॥
संज्ञेयसोमोदकोऽर्हदिति तिस्रोऽक्षराणि वेद्यं ज्ञापयित्वा देवपुत्रासाद्विचित्रित्वं पताकादि
नाशोभयित्वा गंधादिना पूजयित्वा तस्याधस्ताद्देवं संविं स्य संज्ञेयप्रासादमग्निवासयेत् तदध्या
ओं ह्रीं सर्वदेवमयो ह्येत्यस्य रत्नो जलकान्ते यावच्चंद्रश्च सूर्यश्च तावदक्षरं स्य भवेत् त्वधिया
स्यापि डिं का वासन पारं वा देवतानां ततः नमः ॥ ४ ॥ प्रत्येकनमो विंशति संख्याकं दोमतिलैः कृत्वा मूल
मन्त्रेणावाहो नरं शतं दुत्वा बहो सौगा विष्णु गायत्र्या हुं श्रु ह्रीं रेण विष्णु गायत्र्या बहो अपयित्वा
देवाय निवेद्य द्वादशक्षराणां भोजयित्वा विष्णु रेणो वामे श्रीयतामिति वदेत् ततश्च
वीथधेनुं दत्त्वा रारात्रौ जागरां कुयोद् इति त्रिसां दध्यासनं अक्षये स मध्यमे काने स कानां
प्रतिमानां स पूरा रूपं वरात्रि रात्रि मेकरां स घोषावल्यं तमधिवासयेदिति नक्षत्रिकाराः अक्ष
श्लोका अनेकविन निवृत्ते अधिवासन कर्मणि होमानयो सरूपाणि विदध्यां सूर्यकक्ष
कं १ तस्मिन्नेकादश निवत्येकपि दक्षोत्तरं शतं पञ्चत्वारिंशति दत्त्वा सक्तं यज्यति द्वारयाः २
यद्वा प्रतिदिनं होमोत्तरं शतं शतं दैक्षिके मतिवैः कृत्वा द्यावकापे समाप्यते ३ संध्यासु
सप्तचलिंगमं देवाद्यो दितैः आवायेद्विण्ण देयाः अधिभ्यश्च स्वशक्तिं ध्यो जने च
तथाप्येवो देवां वितानुसारतः विना धिवासनं पूजाः कृता तोयिन फलप्रदः ५ इति ततो गुरुव
दिनिर्गम्य प्रासादाभिमुखं भूत्वा तंदेवं रूपं ध्यायेत् तदादि पादोपावशिलासस्य जंघापादो
ध्मि च ते गर्भे चैवोदरं शेषकटिश्च कटि मेखला १ संभ्रम वासवो जेया घंटा निद्रा प्रकिर्ति
ताः आयो प्राणोऽविवेको ध्यानो जलनिर्गमः २ त्रैलोक्यं न पदेन हृतं आभिपरेकीर्तिना ह
त्यध्यापि डिं का ज्ञेया प्रातः भोजनं ३ पाद धारस्तं संकाशो ज्योतिस्तत्र हृत्तमने तदध्याप्य

२१

नितद्वेकप्रसाददियाः अनुस्यदेः सहापदे नवपदीवभूषणे । प्रस्तावरापरमयोमन्त्र
डोश्राचामहताः सूरयः सचेतसः खेनैरभेः सतकेतुपाङ्ग वीनेजेरेनेजेरेः आयाहित
वेनमन्त्रायसुखेः इतिनवचयेनपिदिकामभिनेत्रयेत् तत्रविष्णोस्त्रायतायां डोश्रीः कृते०
तद्वस्यगौरिमिमात्र० सर्वस्येवस्तद्विक्रमित्यादि तताः आत्मतत्त्वायनमः आत्मनत्वाधि
पत्यक्रियाशतयेनमः विद्यातत्त्वायनमः विद्यातत्त्वाधिपत्ये ज्ञानशतयेनमः शिवतत्त्वा
यनमः शिवतत्त्वाधिपत्ये इत्याशतयेनमः शतितत्त्वन्यासः प्रतितत्त्वमार्गेः प्रतियतिलो
कपालान्वितयेन ततः आधारशतयेनमः इतिमन्त्रमन्त्रातनतत्त्वयेनमः आसनशक्तिभ्या
नमः इत्युक्तायर्थः सर्वदेवमयैरानिर्गुणैः स्वस्वकारिणि त्वं प्रतिष्ठापयाम्यब्रह्मद्वि
विश्वनिमित्तं रघुपुत्रं ब्रह्मसुमेधं यावद्देशावसंघरा नवत्वंदेवदेवे तिमंहेरेऽस्मिन्स्थि
रामयेति । तं प्राप्य प्रणवं शुभं वा हे प्रोङ्गशब्दान् तेषां परितोयं जनानि न्यस्य स्वतः
रत्नादिनिर्मलं यथावाहपरीधौ यवज्जीरुमुद्ग्रेयं गुतिलमाषं नावारशालि
शुक्रार्थकान् वज्रमौक्तिकं त्वेदं प्रोङ्गं त्र्यम्बकं पुष्करगण्डं नीलेपद्वारगन्धं रत्नास्रकं इति
मन्त्रैश्च सूरैः लाज्जनश्यामौ मूनकासिस्तौ राघुरोचनागैरिव कारुण्यं सतशोरण
तान्नाम सत्रं सप्तसंकाशाकटं तिलाज्जोहानि श्वेतं तत्तद्वना गन्धर्वज्जोहिरवैष्णवी
सहदेवोऽनन्तरातोति तत्र विजनामभावेयवान् रत्नानामभावेवज्जं धातूनामभावेरु
रितं स तवगीमभावेतान् श्रोत्रधोनामभावेसहदेवोऽन्यस्येदिति राबन्धुनागीरत्ना रामः

CC-0. Lal Bahadur Shastri University, Delhi. Digitized by Sarvagya Sharada Peetham

[illegible]

[illegible]

३७
२६

वाञ्छवद्वाङ्मनोहरं गतोऽं द्रव्यमस्यैव स्थापयामि नित्यं च न १ अथवा सदाः सविनिः
 संलतं देवं तत्तर्पणं जटाधरं पितामहं नमो ब्राह्मणं स्थापयामि नित्यं च न १ सप्रेमसदस्रकी
 एं शोतमसंयोगासेवितं पद्मसुप्तमसबाहुं स्थापयामि दिव्योकरं २ ततो देवस्य द्वेदपस्य
 शनं जयेत् तद्यथाविष्णोः पुतस्तत्तं रुद्रस्य गेहं ब्रह्मणो ब्राह्मं रवेः सौरं सूर्येयात्ततश्चा
 शकान्मन्त्रान्जपित्वा ब्रह्मव्यासति शिरः सहितो गायत्रिं ब्राह्मं सतं च जपित्वा तान्निधं
 कृषेत् नमतेत्युक्तं संगाय संतोष परमात्मने शानविशानरूपाय ब्रह्मतेजो नुरागलिनं
 १ गुणति क्रांतये गाय उतवापमसात्मने अथ कायपुत्राणां य विष्णोः सन्निहितो नवः
 भगवन्सर्वदेवेश त्वं पिता सर्वदेः क्षीना त्वपाया समिदं सर्वं जगत्स्थावरजंगमं ३ त्वमि
 द्रुपाव रुद्रैश्च यमो नित्यं तिरेव वरुणो मातुः सोम ईशानः शमरमयः ४ येन तपेण भग
 वन् त्वया तादृशं दत्तं ५ तेन तपेण देवेश अर्वायं तान्निधो नवप सर्वमन्त्रादि संश्रुतौ लोका
 उग्ररुक्मय्या अथा अर्वायं न स देव भव सन्निहितः सदा ६ सदा ब्रह्मसौम्याव द्यावति सति मे
 दिनि ताप त्वया त्रदेवेश स्थानं त्वेक्षया प्रभो इति अथ स्थापितं स परिवार देवताः नदि
 नदा काले वषभगरी दृक्क्षेत्रं विनायक विष्णु ब्रह्म जयं तैन्द्राग्नि यम नित्यं ति वेरुण वायुसे
 मेशानां सगो गार्ग धर्वग ह्यकविद्या धरा दीन रुद्रस्य ब्रह्मणो विष्णुदयः परिवार देवताः वि
 श्वो ब्रह्मादयः सर्वं ब्रह्म विनायका देवा माय परिवार कल्पने रततः कुरु ७ अंगक्षेत्रः तद्वत्
 ब्रह्मणो हृदय मंत्रेणाभ्यासंति निशतिकं तत्र हृदय मयि ब्रह्म मे मने अमृतं ब्रह्मणि आत्मा

२७

[illegible]

३. ति. चिं ३
 पितृमह नागायः सासगं यजे रे वादेया मुनिश्वराः २ तमहं च दमोशानं शिवं रुद्रमुमापति
 अथाहं पुमिसुगतां सपत्नीकं वषधं जं २ अगच्छन् भगवन् रुद्रात्तु जहाय विवोभव शाश्वतो
 नव प्रजा मण्डलाणं नमो नमः ५ ठो वृत्तानि मनुस्वागते भगवन्ते नमो नमः सोमाय सुगताय सु
 परिशराय प्रतिगृह्यतु भगवन् नमः पूतमिदमर्घ्यं वाधमा दमोपमासनं वृत्तानि भिदितं न
 मो नमः स्वाहेति आगेष्टु भगवन्तिनादि संभ्रां देन सर्वसाधारणः एवं संप्रत्य दधिदुग्धघृत ३
 मधुशकराद्वै स मे मे मे ये संगं विजलयन्तेः संप्रयेत् ततो यज्ञाग्नेः हवन् देति देवं तदु सुक
 प्तयेवेति दृगं मं ज्योति बं ज्योतिरेकं तज्ये मनः शिवशकल्यमुसु ततो विराड जायत सहस्रशो
 को अमितातर नो रमो अशुषा इव धे नवः २ शान्तस्य जगतः सृष्ट्युभः शोसानमस्य जगतः
 स्रष्टुः १ पुरुष ए वेद धनिराहर्ष वेने दभर्त भुवनं भविष्यत्यगिदितं मम तेन सर्वं येन यज्ञ
 लायते स महो नात नेष मनः शिवसंकल्पमस्तु ततो दानस्य मसि ना इति ब्रह्म कृत्वा जपेत् प्रतिमायां
 वज्रलेन देवस्य पादौ नाभिवर्त्ता शरशू सरोत् ततो विंगमं वैः अथ येत् भगवन् न देवेश धर्मक
 र्मो र्मो नमः विद्या विद्येश्वरैत द्वै गे गोष्टौ लोकपालकैः १ देवदानवगंधर्वै यक्षैः अकिन्नरैः सदा
 श्रीमन्नुतिगेतसा द्वे वसुर्वेदावरावैजो २ यं सामुतु मदायाय पृथि व्योस्वेदयप्रमो परावरे
 ण भावेन स्थानं सर्वं दत्त पा २ सर्वविघ्नहरः पुसां सर्वदुःखहरः सदा सर्वदाय जमानस्य
 इत्यसंयत्करो भवध नमस्ते सर्व धर्मप संतोष विजितात्मने ज्ञान विज्ञान तद्वाय व्रक्षते जो मि
 शास्त्रिनेय नमस्ते शुद्धे हाय जगत्प्रायसदात्मने स्थापकानां मूर्तिप्रां शिलिपनां विभो सदा ह
 ग्रासदेश नृणां च ३ ति नवतु सर्वदा पूजका रायकानां भक्तानां भक्तवत्सल १ सर्वदा जग

नमो भगवते वासुदेवाय ॥ अथाहं यो हृदयमपि जितुं शक्यं दक्षिणकुंडो शितो मंत्रेण ॐ शिरस्त्रापादा
मपि त्रिसोमयोरुद्वेव यज्जपत्तुं तान् देवस्य जपामुपहृतः पश्चिमेण त्वामंत्रेण ॐ शिरं
पुनः पतितं वा नमो भगवते ॥ नृहरयः सुपरीः अपो वसावा देवमुत्पत्तं तित्वा
वतं स दत्ता वत्तस्पदिष्टत्तेन पृथीविं विधुतं उत्तरैकवचमंत्रेण ॐ वैश्वानराय कवचं श्रीरु
षेडि नृस पदिसि वेतुं वीजसातमा वष्टिकं स्यात्स्य विषमस्तं पृथपातः त्वहिमिसा दानः ॥ आचार्यकुं
उनेन मंत्रेण ॐ नेत्रे वा जप सनिना धिधो मेणि धिपंधिपंधो मे षजा उपकुं ॥ आसिं बल्वं ठरे मय
उमित्वा राजानं मृतः सुदानं यमं यत नृपरा मादि सौदा गिरो मेऽपि तुभिः संविदानः ॥ आत्मानं वा क
कविं वा त्वा वृद्धं त्वेन सराजं इविषामादय व पुनः प्रयेकुं तत्तमंत्रेण ॐ यत्त आ धमस गो वि
जयेदः ॥ मिमीत वरिमाणं पृथ्व्याः ॥ आ सो ह द्विषा भूतानि संमृद विच्छेत् ॥ निवहस्य सुत
मिं तत्त आधुधमंत्रेण ॐ आ प्रधौ विष्वतो वसा पाय संखडुं वक्रा पुधानं वीर्येण
धनुर्वीर्येण वा देवज्यमेषं हस्तं मरुतां मरुता मो ज र म दे त तो ॥ मे प्रा धि येत् त न ध्या लो कानु
यं हे त्वयं विरा भव सु वा स न ॥ सान्निध्यं हि सदा देव प्रत्यहं गी व र्त्तये ॥ ना भिन्नु न विरा मो
॥ स्मि न्य ज मान स पृथुतां नृ संपालय स तो राष्ट्रं सर्वो प द्रव व र्जितं ॥ ते मे पा वु द्वि नु लं तां पु र
म द्वा प्य म श्रु ता नृ ॥ मे सं प्रा धि वि धि ना देवं सां गं सम वं ये दिते ॥ ततो वृदिगे द्रा दौ र त त
ना म मं दे वा प येत् ॥ विष्णुश्चैव चंड इव च जप विजया दौ नृ शि वश्च नंद म हा का ल भानो
मो रा दौ नृ ॥ तज्जि मं दे वां गं ल मा ठ रा त ण नृ ॥ अथा शि व स्य वा सो देव जयेत् ॥ यत्पतिं हारयेत् प्रा
मो नृ मृता लोकाः ॥ अथ पेलो क पा ला श्रु दे व कं ध स्या वयः ॥ त्रियेण मा ता त्त्र नो मा नि

[illegible]

[illegible]